

Rettelser markeret med **gult** er ændringer som følge af bekendtgørelse om psykisk arbejdsmiljø.

Bekendtgørelse om arbejdets udførelse¹

I medfør af § 12, § 15 a, stk. 4, § 17, stk. 3, § 20, stk. 2, § 22 a, § 39, stk. 1, § 40, § 41, § 57, § 63, stk. 1-3, og § 84 i lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 1084 af 19. september 2017, som ændret ved lov nr. 1543 af 19. december 2017 og lov nr. 700 af 8. juni 2018, fastsættes efter bemyndigelse:

Kapitel 1

Område

§ 1. Bekendtgørelsen gælder for ethvert arbejde, der udføres for en arbejdsgiver.

Stk. 2. Bekendtgørelsen gælder endvidere,

- 1) for arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver, bortset fra §§ 6 a – 6 c, § 7, § 10 og §§ 22-24,
- 2) for arbejde, der udføres i arbejdsgiverens private husholdning, bortset fra §§ 6 a – 6 c, § 7, § 10 og §§ 22-24 og
- 3) for arbejde, der udelukkende udføres af de medlemmer i arbejdsgiverens familie, som hører til hans husstand, bortset fra §§ 6 a – 6 c, § 7, stk. 1, §§ 8-10 og §§ 22-24.

§ 2. Forpligtelserne ifølge denne bekendtgørelse påhviler arbejdsgivere, virksomhedsledere, arbejdsleder og øvrige ansatte, leverandører, projekterende, reparatører m.fl. efter arbejdsmiljølovens almindelige regler.

§ 3. Foruden denne bekendtgørelses bestemmelser gælder tillige sådanne regler, som i medfør af anden lovgivning måtte være fastsat om arbejdets udførelse.

Kapitel 2

Planlægning og tilrettelæggelse af arbejdet

§ 4. Arbejdet skal i alle led planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Planlægningen og tilrettelæggelsen af arbejdet skal ske under hensyntagen til de forebyggelsesprincipper, der er angivet i bilag 1. Det skal iagttages, at der ikke foreskrives eller forudsættes anvendt konstruktioner, planudformninger, detallossninger og arbejdsmetoder, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed ved arbejdets udførelse. Endvidere skal det sikres, at de samlede påvirkninger i arbejdsmiljøet på kort eller lang sigt ikke forringer de ansattes sikkerhed eller sundhed.

§ 5. Ved planlægning af nye eller ændring af eksisterende arbejdspladser, arbejdsprocesser og metoder, indførelse af ny teknologi, anskaffelse af tekniske hjælpemidler, personlige værnemidler og stoffer og materialer skal det sikres, at arbejdsmiljøet bringes i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningens almindelige og specielle krav.

§ 6. Virksomhedens arbejdsmiljøorganisation skal deltage i planlægningen af arbejdet, jf. §§ 4 og 5, samt i kontrollen af arbejdsmiljøet, jf. kapitel 5.

Stk. 2. I virksomheder, hvor der ikke skal oprettes arbejdsmiljøorganisation, skal de ansatte deltage i planlægningen af arbejdet, jf. §§ 4 og 5, samt i kontrollen med arbejdsmiljøet, jf. kapitel 5.

Kapitel 2 a

Arbejdspladsvurdering

§ 6 a. Arbejdsgiveren skal sørge for, at der udarbejdes en skriftlig arbejdspladsvurdering af sikkerheds- og sundhedsforholdene på arbejdspladsen navnlig med henblik på at sikre en skriftlig behandlingsmåde i forbindelse med den nærmere planlægning, tilrettelæggelse og gennemførelse af arbejdspladsvurderingen, og at sikre, at resultatet heraf gøres synlig, jf. § 6 b, stk. 5. Udarbejdelse af arbejdspladsvurderingen kan ske i elektronisk form.

Stk. 2. For at sikre, at alle arbejdsmiljøforhold inddrages i arbejdspladsvurderingen, skal arbejdsgiveren sørge for, at virksomhedens arbejdsmiljøorganisation inddrages i og deltager i hele processen vedrørende planlægningen, tilrettelæggelsen, gennemførelsen og opfølgningen, samt ajourføringen af arbejdspladsvurderingen. Det skal gennem en påtegning på arbejdspladsvurderingen fra arbejdsmiljøorganisationen dokumenteres, at denne har været inddraget.

Stk. 3. I virksomheder, hvor der ikke skal oprettes arbejdsmiljøorganisation, skal de ansatte på tilsvarende måde inddrages i udarbejdelsen af arbejdspladsvurderingen, jf. stk. 2.

§ 6 b. En arbejdspladsvurdering skal udarbejdes under hensyntagen til arbejdets art, de tekniske hjælpemidler, stoffer og materialer, arbejdsmetoder og arbejdsprocesser, der anvendes i virksomheden, arbejdsstedets indretning, samt virksomhedens størrelse og organisering.

Stk. 2. En arbejdspladsvurdering skal under iagttagelse af de forebyggelsesprincipper, der er angivet i bilag 1, omfatte en stillingtagen til de arbejdsmiljøproblemer, der er i virksomheden, og hvordan de skal løses. De nødvendige løsninger skal angives i arbejdspladsvurderingen.

Stk. 3. Arbejdsgiveren kan selv vælge, efter hvilken metode en arbejdspladsvurdering skal udarbejdes. Ved den valgte metode skal det dog sikres, at vurderingen indeholder følgende elementer:

- 1) Identifikation og kortlægning af virksomhedens arbejdsmiljøforhold, herunder om der er arbejdsmiljøproblemer samt problemernes art og omfang.
- 2) Beskrivelse og vurdering af virksomhedens arbejdsmiljøproblemer, herunder problemernes art, alvor og omfang, samt årsagerne til problemerne for at kunne igangsætte de nødvendige løsninger.
- 3) Inddragelse af virksomhedens sygefravær med henblik på vurdering af, om forhold i virksomhedens arbejdsmiljø kan medvirke til sygefraværet.
- 4) Prioritering og opstilling af en handlingsplan til løsning af virksomhedens arbejdsmiljøproblemer, som ikke kan løses umiddelbart. Af planen skal fremgå, i hvilken rækkefølge og i hvilken takt de konstaterede problemer skal løses.

- 5) Retningslinier for hvordan der skal følges op på handlingsplanen, herunder hvem der har ansvaret for gennemførelse af planen, samt hvornår og hvordan der skal føres tilsyn og kontrol med de iværksatte foranstaltninger, herunder om igangsatte løsninger er fyldestgørende, og om handlingsplanen skal revideres m.v.

Stk. 4. En arbejdspladsvurdering skal ajourføres, når der sker ændringer i arbejdet, arbejdsmetoder og arbejdsprocesser m.v., som har betydning for virksomhedens arbejdsmiljø, dog senest hvert tredje år.

Stk. 5. En arbejdspladsvurdering skal forefindes i virksomheden og være til rådighed for virksomhedsledere, arbejdsledere, øvrige ansatte og Arbejdstilsynet.

Stk. 6. En arbejdspladsvurdering skal ikke sendes til eller godkendes af Arbejdstilsynet, medmindre der er fastsat særlige regler herom i henhold til arbejdsmiljøloven.

§ 6 c. Hvis arbejdsgiveren ikke selv har fornøden indsigt til at udarbejde arbejdspladsvurderingen, skal arbejdsgiveren indhente ekstern sagkyndig bistand.

Stk. 2. Selvom der indhentes ekstern sagkyndig bistand, er det dog stadig arbejdsgiverens ansvar, at der udarbejdes en arbejdspladsvurdering, og at kravene, der fremgår af § 6 a og § 6 b, stk. 1-5, er opfyldt.

Kapitel 3

Arbejdets udførelse

Almene krav

§ 7. Arbejdet skal i alle led udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt ud fra både en enkeltvis og samlet vurdering af de fysiske, ergonomiske og psykosociale forhold i arbejdsmiljøet, som på kort eller lang sigt kan have indvirkning på den fysiske eller psykiske sundhed.

Stk. 2. Ved arbejde, som virker fysisk eller psykisk skadeligt eller belastende på kort eller lang sigt, kan Arbejdstilsynet stille krav om, at særlige arbejdsmiljømæssige foranstaltninger skal gennemføres. Sådanne foranstaltninger kan være særlige velfærdsforanstaltninger og andre arbejdsmiljømæssige foranstaltninger, som er nødvendige for at forebygge sygdom, nedslidning, ulykker m.v.

Stk. 3. Hvor arbejdet i særlig grad kan bringe sikkerhed og sundhed i fare, kan Arbejdstilsynet, hvor denne fare ikke kan imødegås på anden måde, stille krav om pauser og begrænset arbejdstid for dette arbejde. Samme krav stilles, hvor der anvendes særligt arbejdstøj og personlige værnemidler.

§ 8. Ved arbejdets udførelse skal der tages hensyn til den ansattes alder, indsigt, arbejdsevne og øvrige forudsætninger.

Stk. 2. Særlige følsomme risikogrupper, herunder gravide og ammende ansatte, skal beskyttes mod farer, som for dem er særlig alvorlige.

Stk. 3. Når arbejdsgiveren er underrettet om eller på anden måde bliver bekendt med, at en ansat er gravid eller ammer, skal arbejdsgiveren sørge for, at der i vurderingen af sikkerhed og sundhed under arbejdet

indgår en vurdering af, om den ansatte er udsat for påvirkninger, der kan indebære en fare for graviditeten eller amningen, jf. navnlig de nævnte agenser, arbejdsprocesser og arbejdsforhold i bilag 2.

Stk. 4. Hvis det herefter vurderes, at der er en risiko for, at en gravid eller ammende er udsat for de nævnte påvirkninger i stk. 3, skal det ud fra en vurdering af arten, omfanget og varigheden af den enkelte påvirkning fastlægges, om denne risiko vil få negativ indvirkning på graviditeten eller amningen, og til imødegåelse heraf træffes i givet fald foranstaltninger efter stk. 5 og 6.

Stk. 5. Foranstaltningerne skal om muligt bestå i tekniske foranstaltninger eller indretning af arbejdsstedet. Hvis det ikke er muligt og rimeligt på denne måde at opnå tilstrækkelig beskyttelse af den ansatte, skal risikoen imødegås ved foranstaltninger i forbindelse med arbejdets planlægning og tilrettelæggelse, herunder om nødvendigt ændring af arbejdstiden og begrænsning af natarbejde.

Stk. 6. Hvis det ikke er muligt at opfylde stk. 5, kan foranstaltningerne bestå i overførsel til andre arbejdsopgaver, der ikke indebærer fare for den gravide eller ammendes sikkerhed og sundhed.

§ 9. Ved udførelsen af arbejdet skal det tilstræbes

- 1) at ensidigt belastende arbejde, som medfører fare for fysisk eller psykisk helbredsforringelse på kort eller lang sigt, undgås eller begrænses,
- 2) at arbejdstempoet er således, at det ikke medfører fare for fysisk eller psykisk helbredsforringelse på kort eller lang sigt og
- 3) at isoleret arbejde, som kan medføre fare for fysisk eller psykisk helbredsforringelse, undgås eller begrænses.

§ 9 a. Ophævet.

§ 10. Ved udførelsen af arbejdet skal det sikres

- 1) at udformning af arbejdspladser, inventar, tekniske hjælpemidler samt valg af arbejds- og produktionsmetoder så vidt muligt passer til de personer, der skal benytte disse og
- 2) at egnede og effektive hjælpemidler, såsom løfteanordninger og transportmidler m.v., er tilgængelige i det omfang, det er nødvendigt, for at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Særlige krav

§ 11. Hvis den ansatte går alene ved en arbejdsproces, og dette kan medføre en særlig fare for den pågældende, skal arbejdet tilrettelægges således, at denne fare imødegås. Kan faren ikke imødegås, må den ansatte ikke arbejde alene.

Stk. 2. Det skal sikres, at kun ansatte, der har fået passende instruktion, har adgang til områder, hvor der er en særlig fare.

§ 12. Hvis den legemlige eller åndelige tilstand hos en ansat ved visse arbejder kan betyde øget fare for den ansatte selv eller dennes omgivelser, må den ansatte ikke beskæftiges ved sådanne arbejder.

Stk. 2. Hvis det vurderes, at foranstaltningerne efter § 8, stk. 4, ikke er tilstrækkelige til at imødegå risiko for den gravide eller ammendes sikkerhed eller sundhed, må beskæftigelse ved det pågældende arbejde ikke finde sted.

§ 13. Ved udførelsen af arbejdet skal det sikres

- 1) at der er truffet effektive foranstaltninger til at forebygge risiko for sammenstyrtning, nedstyrtning, sammenskrivning, ulykker hidrørende fra elektrisk strøm, rystelser og lignende,
- 2) at fare for eksplosion, brand, forgiftning og kvælning m.v. er effektivt forebygget,
- 3) at der træffes effektive foranstaltninger for at forhindre udslip, lækage samt udvikling af støv, røg, damp, lugt, gas m.v., hvor dette kan medføre fare for sikkerhed eller sundhed,
- 4) at der træffes effektive foranstaltninger for at beskytte de ansatte, hvor arbejdsprocessen eller de forhold, hvorunder arbejdet foregår, rummer mulighed for sygdomssmitte og
- 5) at klima- og belysningsforholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige, under hensyntagen til det arbejde, der skal udføres. Der skal herunder træffes foranstaltninger til at beskytte de ansatte mod stærk hede eller kulde.

§ 14. Unødig støjbelastning skal undgås. Støjniveauet under arbejdet skal derfor holdes så lavt, som det er rimeligt under hensyntagen til den tekniske udvikling, og fastsatte grænser skal overholdes.

§ 15. Unødig påvirkning fra stråling skal undgås. Påvirkningen fra stråling under arbejdet skal derfor holdes så lavt, som det er rimeligt under hensyntagen til den tekniske udvikling, og fastsatte grænseværdier skal overholdes.

§ 16. Unødig påvirkning fra stoffer og materialer skal undgås. Påvirkningen fra stoffer og materialer under arbejdet skal derfor nedbringes så meget, som det er rimeligt under hensyntagen til den tekniske udvikling, og fastsatte grænseværdier skal overholdes.

§ 17. Unødig fysiske belastninger samt uhensigtsmæssige arbejdsstillinger eller bevægelser skal undgås. Belastningen under arbejdet skal derfor være så lille, som det er rimeligt under hensyntagen til den tekniske udvikling, og fastsatte grænser skal overholdes.

Kapitel 4

Oplæring og instruktion

§ 18. Arbejdsgiveren skal sørge for, at hver enkelt ansat, uanset ansættelsesforholdets karakter og varighed får en tilstrækkelig og hensigtsmæssig oplæring og instruktion i at udføre arbejdet på farefri måde. Der skal gives oplysninger om de ulykkes- og sygdomsfarer, der eventuelt er forbundet med deres arbejde,

herunder om arbejdsmedicinske undersøgelser, den ansatte har adgang til. Oplæring og instruktion skal navnlig ske i forbindelse med:

- 1) ansættelsen,
- 2) forflyttelse eller ændring af arbejdsopgaverne,
- 3) indførelse eller ændring af arbejdsudstyr og
- 4) indførelse af ny teknologi.

Stk. 2. Den i stk. 1, nævnte oplæring og instruktion skal tilpasses udviklingen, herunder forekomsten af nye faremomenter, og skal om nødvendigt gentages regelmæssigt.

§ 19. Arbejdsgiveren afholder eventuelle udgifter til den i § 18, nævnte oplæring, som skal foregå i arbejdstiden.

§ 20. Arbejdsgiveren skal sikre sig, at ansatte fra en fremmed virksomhed, der udfører arbejde på virksomheden, får passende instruktion om de sikkerheds- og sundhedsforhold på virksomheden, der har betydning for deres arbejde.

§ 21. En virksomhed, der beskæftiger personer, hvis arbejdskraft er udlejet til den eller på anden måde stillet til rådighed for den af en fremmed virksomhed, har pligt til at sørge for, at arbejdet planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerhedsmæssigt og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt og i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningens regler.

Stk. 2. Inden sådan beskæftigelse påbegyndes, skal virksomheden over for den fremmede virksomhed oplyse følgende, som denne er forpligtet til at videregive til de personer, der skal beskæftiges:

- 1) det krævede faglige niveau, herunder om særlige kvalifikationer er nødvendige,
- 2) eventuelle krav til helbredsattester og
- 3) arbejdets særlige art, herunder eventuelle faremomenter.

Kapitel 5

Kontrol med arbejdsmiljøet

§ 22. For at sikre, at arbejdsmiljøet til stadighed er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, skal arbejdsgiveren sørge for,

- 1) at vurderingen, jf. § 6 b, stk. 4 og 5, og § 8, stk. 4 forefindes på virksomheden og revideres, når det har særlig betydning for sikkerhed og sundhed under arbejdet,
- 2) at sagkyndig bistand indhentes, når dette er nødvendigt for at konstatere, at arbejdsforholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige, samt
- 3) at føre en liste over og udarbejde rapporter om arbejdsulykker i overensstemmelse med bekendtgørelse om anmeldelse af arbejdsulykker m.v. til Arbejdstilsynet.

§ 23. Arbejdsgiveren skal sørge for,

- 1) at der udarbejdes arbejdsforskrifter for rengøring, reparation og vedligeholdelse i det omfang, det er nødvendigt, for at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt,
- 2) at der træffes de nødvendige foranstaltninger i virksomheden vedrørende førstehjælp, brandbekæmpelse og evakuering af de ansatte under hensyntagen til arbejdets art og virksomhedens størrelse. Om nødvendigt skal virksomheden indhente ekstern sagkyndig bistand, og
- 3) at der udarbejdes beredskabs-, evakuerings- og øvelsesplaner, hvis der kan foreligge særlig risiko for udslip af sundhedsfarlige stoffer, eller hvis der kan foreligge særlig fare for brand, eksplosion, ulykker eller lignende.

Stk. 2. Arbejdsgiveren udpeger de personer, der skal varetage iværksættelsen af foranstaltningerne og planerne efter stk. 1, nr. 2, og nr. 3, og de skal være fornødent oplært, udgøre et tilstrækkeligt antal, samt råde over passende materiel under hensyntagen til arbejdets art og virksomhedens størrelse. De ansatte i virksomheden skal underrettes om indholdet af de nævnte foranstaltninger og planer.

Stk. 3. Der skal føres effektiv kontrol og tilsyn med, at de forskrifter, foranstaltninger og planer, der er nævnt i stk. 1, overholdes. Kontrol og tilsyn skal føres af personer med fornøden indsigt inden for det pågældende arbejdsområde.

§ 24. Der skal føres effektiv kontrol med, at de sundhedsskadelige påvirkninger, der er nævnt i §§ 13-16, imødegås. Hvor der kan opstå sundhedsfare på grund af gasser, dampe og støv hidrørende fra stoffer og materialer eller på grund af støj og stråling, skal arbejdsgiveren sørge for, at det jævnligt, eller hvor det er nødvendigt, til stadighed kontrolleres, om forholdene er i orden, herunder foretage de nødvendige målinger for at gennemføre kontrollen. Måleresultater skal opbevares og på forlangende fremvises for Arbejdstilsynet.

Kapitel 6

Detailregler og dispensationer

§ 25. Direktøren for Arbejdstilsynet bemyndiges til at fastsætte detailregler for arbejdets udførelse i overensstemmelse med foranstående bestemmelser.

Stk. 2. I reglerne kan der desuden fastsættes bestemmelser om:

- 1) Særlige velfærdsforanstaltninger samt sådanne andre arbejdsmiljømæssige foranstaltninger, som er nødvendige for at forebygge sygdom, nedslidning, ulykker m.v. for arbejde, som må anses for at virke fysisk eller psykisk belastende på kort eller lang sigt.
- 2) Opslag eller egnet markering.

- 3) Grænseværdier, herunder støjgrænser, vægtgrænser, temperaturer, stråling m.v. samt kontrol med deres overholdelse.
- 4) At arbejder, der kan medføre betydelig fare for ulykker eller sygdomme, kun må udføres af personer, der har gennemgået en nærmere angivet uddannelse, aflagt prøve eller opnået en bestemt alder.
- 5) Beskæftigelse af personer med legemlige eller åndelige mangler eller lidelser, der kan indebære øget fare for ulykker eller sygdomme ved visse arbejder.
- 6) Begrænsninger i adgangen til at lade ansatte arbejde alene.

Stk. 3. Der kan i reglerne anvendes henvisninger til anerkendte normer og standarder, når disse angives entydigt, herunder med datering.

Stk. 4. Direktøren for Arbejdstilsynet kan i reglerne bemyndige tilsynskredsene til i nærmere angiven omfang at tillade afvigelser fra detailreglerne, jf. § 28.

§ 26. Direktøren for Arbejdstilsynet udsender anvisninger og vejledninger, hvori der gives nærmere retningslinier for, hvorledes bestemmelserne i bekendtgørelsen og detailregler kan opfyldes.

§ 27. Hvor der for udførelsen af et arbejde tillige gælder anden lovgivning, kan der ikke fastsættes regler efter foranstående bestemmelser uden forudgående forhandling med de respektive myndigheder.

§ 28. Direktøren for Arbejdstilsynet kan, hvor særlige forhold foreligger, tillade afvigelser fra bestemmelserne i denne bekendtgørelse, når det skønnes rimeligt og fuldt forsvarligt, og i det omfang det er foreneligt med direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet, direktiv 91/383/EØF af 25. juni 1991 om supplerung af foranstaltningerne til forbedring af sikkerheden og sundheden på arbejdsstedet for arbejdstagere, der har et tidsbegrænset ansættelsesforhold eller et vikaransættelsesforhold og direktiv 92/85/EØF af 19. oktober 1992 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af sikkerheden og sundheden under arbejdet for arbejdstagere, som er gravide, som lige har født, eller som ammer.

Kapitel 7

Klageadgang

§ 29. Arbejdstilsynets afgørelser efter bekendtgørelsen kan påklages efter lov om arbejdsmiljø § 81.

Kapitel 8

Straf

§ 30. Medmindre højere straf er forskyldt efter lov om arbejdsmiljø eller anden lovgivning straffes med bøde eller fængsel i indtil 2 år den, der

- 1) overtræder § 4, § 5, § 6 a, § 6 b, stk. 1-5, § 6 c, § 7, stk. 1, § 8, stk. 1-4, § 9 a og §§ 10-24,

2) ikke efterkommer påbud eller forbud, der er meddelt i henhold til bekendtgørelsens bestemmelser.

Stk. 2. For overtrædelse af § 4, § 5, § 6 a, § 6 b, stk. 1-5, § 6 c, § 7, stk. 1, § 10, § 11, §§ 13-17 og §§ 22-24, kan der pålægges en arbejdsgiver bødeansvar, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. Det er en betingelse for bødeansvaret, at overtrædelsen kan tilregnes en eller flere til virksomheden knyttede personer eller virksomheden som sådan. For bødeansvaret fastsættes ingen forvaldningsstraf.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 31. I detailregler efter bekendtgørelsen kan der fastsættes straf for overtrædelse af bestemmelser i disse efter § 84 i arbejdsmiljøloven.

Kapitel 9

Ikrafttræden m.v.

§ 32. Bekendtgørelsen træder i kraft den **1. juni 2020**.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. **1234 af 29. oktober** om arbejdets udførelse ophæves.

Bilag 1

Generelle forebyggelsesprincipper

(Jf. artikel 6, stk. 2 i Rådets direktiv 89/391/EØF om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet).

Forhindring af risici.

Evaluering af risici, som ikke kan forhindres.

Bekæmpelse af risici ved kilden.

Tilpasning af arbejdet til mennesket, navnlig for så vidt angår udformningen af arbejdspladsen samt valg af arbejdsudstyr og arbejds- og produktionsmetoder, i særdeleshed med henblik på at begrænse monotont arbejde og arbejde i en bestemt rytme og at mindske virkningerne af sådant arbejde på helbredet.

Hensyntagen til den tekniske udvikling.

Udskiftning af det, der er farligt med noget, der er ufarligt eller mindre farligt.

Planlægning af forebyggelsen for at gøre den til en sammenhængende helhed, inden for hvilken forebyggelsen omfatter teknik, tilrettelæggelse af arbejdet, arbejdsforhold, sociale relationer og påvirkninger fra faktorer i arbejdsmiljøet.

Vedtagelse af foranstaltninger til kollektiv beskyttelse frem for foranstaltninger til individuel beskyttelse.

Hensigtsmæssig instruktion af arbejdstagerne.

Bilag 2

Gravide og ammende, jf. § 8, stk. 3 og 4

1. Agenser, arbejdsprocesser og arbejdsforhold

1.1. Agenser

1.1.1. Fysiske agenser, når disse anses for at være agenser, som medfører læsioner på fostret og/eller kan medføre, at moderkagen river sig løs, navnlig:

- a) stød, vibrationer eller bevægelser
- b) manuel håndtering af tunge byrder, der kan indebære risici, navnlig for ryg og lænd
- c) støj
- d) ioniserende stråling
- e) ikke-ioniserende stråling
- f) ekstrem kulde og varme
- g) bevægelser og stillinger (herunder stående-gående arbejde), omplaceringer - enten inden for eller uden for virksomheden - psykisk og fysisk træthed og andre fysiske og psykiske belastninger i forbindelse med arbejdstagernes arbejdsopgaver.

1.1.2. Biologiske agenser

Biologiske agenser fra risikogruppe 2, 3 og 4, jf. § 2, stk. 2, og bilag 7 og 8 i bekendtgørelse om biologiske agenser og arbejdsmiljø, når disse agenser eller de terapeutiske foranstaltninger, der er nødvendige i forbindelse hermed, er farlige for den gravides og fostrets sundhed.

1.1.3. Kemiske agenser

Følgende kemiske agenser, hvis det er erkendt, at de er farlige for den gravide og fostrets sundhed:

a) stoffer og materialer, der opfylder kriterierne for klassificering, jf. Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 1272/2008 af 16. december 2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger m.v. (CLP-forordningen) inden for en eller flere af følgende farekategorier med en eller flere af følgende faresætninger:

kimcellemutagenicitet, kategori 1A, 1B eller 2

- H340 Kan forårsage genetiske effekter,
- H341 Mistænkt for at forårsage genetiske effekter,

carcinogenicitet, kategori 1A, 1B eller 2

- H350 Kan fremkalde kræft,
- H350i Kan fremkalde kræft ved indånding,
- H351 Mistænkt for at fremkalde kræft,

reproduktionstoksicitet i kategori 1A, 1B eller 2 eller den supplerende kategori for virkninger for eller via amning

- H360 Kan skade forplantningsevnen eller det ufødte barn,
- H361 Mistænkt for at skade forplantningsevnen eller det ufødte barn,
- H362 Kan skade børn, der ammes,

specifik målorgantoksicitet - enkelt eksponering, kategori 1 eller 2

- H370 Forårsager organskader
- H371 Kan forårsage organskader

- a) stoffer og materialer, der er omfattet af bekendtgørelse om foranstaltninger til forebyggelse af kræftrisikoen ved arbejde med stoffer og materialer
- b) organiske opløsningsmidler optaget på Arbejdstilsynets liste over organiske opløsningsmidler i At-vejledning om grænseværdier for stoffer og materialer
- c) hormonforstyrrende stoffer

- d) bekæmpelsesmidler
- e) anæstesigasser
- f) kviksølv og kviksølvforbindelser
- g) mitosehæmmende lægemidler
- h) carbonmonoxid
- i) kemiske agenser, som beviseligt medfører en farlig optagelse gennem huden, herunder stoffer og materialer, der efter CLP-forordningen opfylder kriterierne for klassificering og kan tildeles en eller flere af de følgende faresætninger:

- H310 Livsfarlig ved hudkontakt,
- H311 Giftig ved hudkontakt,
- H312 Farlig ved hudkontakt,
- H370 Forårsager organskader ved hudkontakt,
- H371 Kan forårsage organskader ved hudkontakt,
- H372 Forårsager organskader ved længerevarende eller gentagen eksponering ved hudkontakt, og
- H373 Kan forårsage organskader ved længerevarende eller gentagen eksponering ved hudkontakt.

1.2. Processer

Arbejdsprocesser, der er omfattet af Arbejdstilsynets bekendtgørelse om foranstaltninger til forebyggelse af kræft- og reproduktionsrisikoen ved arbejde med stoffer og materialer m.v., når disse anses for at være farlige for den gravide eller fostrets sundhed.

1.3. Arbejdsforhold

Arbejde under jorden i miner.

2. Agenser og arbejdsforhold, der kan udgøre en særlig risiko for gravide

2.1. Agenser

2.1.1. Fysiske agenser

Arbejde under højt overtryk, f.eks. i trykkamre og ved dykning.

2.1.2. Biologiske agenser

Følgende biologiske agenser:

- toxoplasma
- rubeolevirus

medmindre der foreligger bevis for, at den gravide arbejdstager er beskyttet i tilstrækkelig grad mod disse agenser, fordi hun er immun over for dem.

2.1.3. Kemiske agenser

Bly og blyforbindelser, hvis der er risiko for, at disse agenser optages i den menneskelige organisme.

2.2. Arbejdsforhold

Arbejde under jorden i miner.

3. Agenser og arbejdsforhold, der kan udgøre en særlig risiko for ammende

3.1. Agenser

3.1.1. Kemiske agenser

Bly og blyforbindelser.

3.2. Arbejdsforhold

Arbejde under jorden i miner.

[1\)](#) Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet, EF-Tidende 1989, nr. L 183, side 1, som senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1137/2008/EF af 22. oktober 2008, EU-Tidende 2008, nr. L 311, side 1, som senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2014/32/EU af 26. februar 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 96, side 149, Rådets direktiv 91/383/EØF af 25. juni 1991 om supplerende foranstaltninger til forbedring af sikkerheden og sundheden på arbejdsstedet for arbejdstagere, der har et tidsbegrænset ansættelsesforhold eller et vikaransættelsesforhold, EF-Tidende 1991, nr. L 206, side 19, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/30/EF af 20. juni 2007, EU-Tidende 2007, nr. L 165, side 21, Rådets direktiv 92/85/EØF af 19. oktober 1992 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af sikkerheden og sundheden under arbejdet for arbejdstagere som er gravide, som lige har født, eller som ammer, EF-Tidende 1992, nr. L 348, side 1, som senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/27/EU af 26. februar 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 65, side 1, og Rådets direktiv 2010/32/EU af 10. maj 2010 om iværksættelse af rammeaftalen indgået af HOSPEEM og EPSU om forebyggelse af stikskader i sygehus- og sundhedssektoren, EU-Tidende 2010, nr. L 134, side 66.